

Sinemada Gerçeğin Temsili ve Örnek Film Çözümlemesi Representation of Reality in Cinema and Sample Film Analysis

Erhan Yıldırım,^a

Aytekin Can^b

^a Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye.

erhany@erciyes.edu.tr

ORCID: 0000-0002-8784-6687

^b Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye.

aytekan@selcuk.edu.tr

ORCID: 0000-0002-7620-3766

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi: 15.11.2024

Düzeltilme tarihi: 11.12.2024

Kabul tarihi: 27.12.2024

Anahtar Kelimeler:

Deprem,

Gerçeklik,

Temsil,

Gerçeğin Sunumu.

ARTICLE INFO

Article history:

Received: 15.11.2024

Received in revised form: 11.12.2024

Accepted: 27.12.2024

Keywords:

Earthquake,

Reality,

Representation,

Presentation of Reality.

ÖZ

Yaşanılan dünya gerçeğini yansıtmada konusunda en etkili sanat dalı sinemadır. Sinema görüntüleri canlandırma ve görüntüleri anlamlandırma konusunda önemli bir işleve sahiptir. Yaşanılan olayların, olguların, konuların, kişilerin, mekanların, yerlerin, dönemin, gerçeğine uygun olarak aktarımında sinemanın temsil gücü fazladır. Sinema temsil yeteneği ile olumlu, olumsuz yaşananları, gerilimleri, rahatsızlıkları, beklentileri, değişimleri, v.b. görüntüleyerek hayatın fotoğrafını çeker. Çekilen fotoğrafın içinde acılar, hüznler, sevinçler, mutluluklar, mutsuzluklar, v.b. vardır. Dünyada ve ülkemizde yaşanan acı olayların başında afetler gelir. Afetlerin en büyüklerinden birisi de depremlerdir. Bu çalışmada sinemanın hayatın içindeki gerçekleri gösterme biçimi ile gerçeklerin sunumunda ele aldığı konuların temsil ettiği (olay, olgu, konu, kişi, mekan, yerlerin, dönem, v.b.) şeyler arasındaki ilişki ele alınmıştır. Sinemada gerçeğin sunumunda temsil konusunun oluşturduğu teorik yapının içerisinde deprem olgusu incelenmiştir. Çalışmaya San Andreas Fayı filmi amaçlı örneklem kapsamında seçilmiştir. Filmin çözümünde söylem analizi yöntemi kullanılmıştır. Çözümlemesi yapılan San Andreas Fayı filminin, depremin yol açtığı sosyal, kültürel, psikolojik, ekonomik etkileri yansıtmadığı gözlenmeye çalışılmıştır. San Andreas Fayı filmini, depremin meydana gelişini, deprem sırasında yaşananları, depremin verdiği hasarı, deprem sonrasında ortaya çıkan sorunları göstermesi bakımından başarılı olarak değerlendirmek mümkündür. Ancak insanların panik, telaş, korku, heyecan, acıma, merhamet, v.b. insani duygulara deprem sırasında ve deprem olduktan sonra yer verilmemiş olması filmin içindeki önemli eksiklikler olarak tespit edilmiştir.

ABSTRACT

The most effective art form in reflecting the reality of the world we live in is cinema. Cinema has an important function in bringing images to life and interpreting them. In conveying the reality of events, phenomena, subjects, people, places, locations, and periods, cinema has a significant representational power. Cinema captures the photograph of life by depicting both positive and negative experiences, tensions, discomforts, expectations, changes, etc., with its representational ability. Within the captured photograph, there are pains, sorrows, joys, happiness, unhappiness, etc. Natural disasters are among the most painful events experienced in the world and in our country. One of the greatest disasters is earthquakes. In this study, the relationship between the way cinema presents the realities of life and the things represented by the topics it addresses (event, phenomenon, subject, person, place, location, period, etc.) has been examined. In the presentation of reality in cinema, the phenomenon of earthquakes has been examined within the theoretical framework created by the concept of representation. The film San Andreas Fault was selected as a purposive sample for the study. The discourse analysis method was used in the film's analysis. The analysis of the San Andreas Fault film aimed to observe its ability and flexibility in reflecting social, cultural, psychological, and economic impacts. It is possible to evaluate the San Andreas Fault film as technically successful in terms of its presentation of the formation of the earthquake, the events experienced during the earthquake, the damage caused by the earthquake, and the events that occurred after the earthquake. However, the absence of human emotions such as panic, distress, fear, excitement, compassion, mercy, etc., during and after the earthquake has been observed as significant shortcomings within the film.

Atıf Bilgisi / Reference Information

Yıldırım, E., Can, A. (2024). Sinemada Gerçeğin Temsili ve Örnek Film Çözümlemesi, *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)* 10 (2), s. 19-34.

1. Giriş

İnsanoğlu, kültürel ve fiziksel olarak ortak bir dünyada yaşamaktadır. İnsanoğlunun ortak dünyada yaşayabilmesi için toplumun veya ailenin bir parçası olduğunu hissetmesi gerekir. Aidiyet, hem toplumun hem de dünyanın temelini oluşturan bir duygudur. Bu duyguyu yaşayan insanlar gerçek hayatın içindedir. Aidiyet duygusu toplum içerisinde paylaşılarak büyür. Aidiyet duygusunu resmeden en önemli öğelerin başında sanat gelir. Sanat dalları içinde en etkili yansıtma aracı sinemadır. Yaşadığı döneme projeksiyon tutan, dünyanın önemli bir yansımalarını sunan, dünyadaki insanlara ayna olan sinema sanatıdır. Sinemanın, başka hiçbir tür sanatın başaramadığı bir nesnellığe sahip olduğu düşünülmektedir. Gerçek dünyayı gerçekçi bir şekilde aktararak seyircinin yüzeyin altında yatan gerçeği kavrayacağına inanılmaktadır (Yıldırım, 2018;235). Bu da sinemanın temsil yeteneği ile alakalıdır. Temsil, aracı ya da ortamı ne olursa olsun, insanın algıladığı şeyi veya dünyayı sabit kılan bir şeydir. Bu bir ses, bir bedensel işaret, havada bir jest veya toprağa çizilmiş bir resim olabilir. Foucault'a (2001:110) göre temsiller birbirlerine işaret olarak bağlanmışlardır ve bir şebeke oluştururlar; bir şeye işaret ederken onu temsil ederler. Temsil noktasında imgeler önemli araçlardır. Sinemasal imge, dünyanın karmaşık yönlerini objektif bir şekilde yorumlamak için kullanılan bir yöntemdir (Leppert, 2009:15). Kullanılan bu yöntem anlamın ortaya çıkarılması içindir. Anlamın oluşumunda çok önemli bir misyona sahip olan sinematografik görüntü, devinimi yakalamak ve nesnel gerçekliği sahneleme yoluyla etkin biçimde aktarabilmek açısından gerçekçi bir karaktere sahiptir (Kracauer,2015:115). Ayrıca sinema, kesme ve kurgu yoluyla gerçekliği çok daha etkin biçimde yakalayıp yansıtabilir. O, sabit bir perspektife sapsaplanmamıştır. Sinema yalnızca hayatı olduğu gibi gösterdiği zaman en derin ve en özlü biçimde var olabilir. Diğer sanatlar yaratım sürecinde kendi konularını tüketirler; bunun tam tersine sinema kendi maddesini sergilemeye eğilimlidir (Andrew,2010:193). Bir filmin estetik değeri kendi maddesi olan gerçekliğe ne ölçüde dönebildiği; onu ne kadar sergileyebildiği ile ilgilidir. Fiziksel gerçeklikle sinemasal gerçeklik arasında, sinemanın tekniklerinden kaynaklanan farklar olabilsede bu sinemada hayatın olduğu gibi aktarılmasının önünde hiçbir engel teşkil etmez. Aksine, sinema, hayatı tam da bu tekniklerle çok daha görünür kılmakta; hatta gerçekliğin sonsuzluğuna uzanmaktadır (Kracauer,2015:119). Hayatı görünür kılp, nesnelliği resmedip, anlamın oluşumuna büyük katkılar sunan sinemada gerçeğin temsili nasıl olmaktadır? Bu konuya sinemada gerçeğin temsili konu başlığında ayrıntılı olarak değinilmiştir.

2. Sinemada Gerçeğin Temsili

Gerçek kavramı neyi ifade eder? Sorusunun cevabı felsefe tarihinin en eski ve en önemli tartışmalarından birisi olmuştur. Gerçek, felsefe dilinde belirli bir kavramı, maddi, fiziksel ya da nesnel olarak var olanı ifade eder. Gerçek, algıdan veya bilinçten bağımsız olarak nesnel bir varoluşa sahip şeyin özelliğidir (Şimşek, 2021:8). En genel anlamda gerçeklik kavramı bir şeyin gerçek olduğu anlamına gelir. Dış dünyada nesnel bir varoluşa sahip olan varlık, var olan her şeyin bütünüdür (Gregory, 1999: 378). Bütün sanat dalları içinde sinema gerçekçiliğin en iyi şekilde kullanılmasını sağlar. Gerçekçi sinema, nesnenin tamamını kopyalamaktan ziyade, onu oluşturan bileşenleri derinlemesine incelemeyi amaçlar. Georg Lukacs, toplumsal gerçekliğe yön veren bir teorisyen olarak gerçekliği, yaşamın tüm ayrıntılarını edilgen bir biçimde yansıtma olarak değil, gerçekliğin özünü doğru açıdan verme, yani görünenin ardındaki bütünsel özü somutlaştırarak yansıtma olarak tanımlar (Gürsel, 1981:10). Gerçekçi düşünce genellikle toplumsal, kültürel, ekonomik ve politik alandan beslenmektedir. Sinema, gerçekliği farklı açılardan ele alarak yorumlayan ve yeni bir anlam üreten, ürettiği temsilleri görünür kılan bir sanat dalıdır. Bu nedendir ki sinema sanatı olabildiğince geniş bir gerçeklik ekseninde değerlendirilmekte ve gerçeğin aynası olarak kabul görmektedir. Sinema hayatın içinden çekip aldığı enstantanelerden dolayı gerçekliği yansıtma konusunda en başarılı sanat dalı olarak kabul edilmektedir. Gerçeğin sunumunda temsil önemlidir. Temsil edilen şeyin gerçeğine uygunluğu sanatın içinde tartışılan bir konudur. Konuyu açıklayabilmek için temsil

kavramının ne olduğunu anlamak gerekir. Temsil, temel olarak olguların, olayların, kavramların, gerçekliğin ve görüntülerin yeniden yaratılması anlamına gelir (Kolker,2011:22). Sanatta gerçeklik ve temsil arasındaki ilişkiyi, yani somut görüntüden sanatsal imgeye, oradan da soyut düşünceye geçişin nasıl gerçekleştiğini bütünüyle açıklamak zordur. Hele sinema söz konusu olduğunda bu zorluk daha da artmaktadır. Evet, sinematografik görüntü gerçekliğin bir temsili olması bakımından diğer sanat dallarından ayrı düşünülemez; o da tıpkı diğer sanatsal mecralar gibi bir çeşit dil sistemidir (Bazin,1966:33). Kolker (2011:23) dil sisteminin görüntüler aracılığı ile gerçekliğin güçlü bir yanılsamasını yarattığı için izleyicileri büyülediğini söyler. Bu araç ile gerçekliği görüntüleyerek, resmederek ya da kopyalayarak, çok güçlü bir etki yaratılabileceğini ve de gerçekliği aktarabileceğini ifade eder. Gerçeğin sunumunda temsil edilen şeyin imgesi önemlidir. Berger (2010:10) tüm imgelerin insan yapısı olduğunu söyler. İnsan tarafından üretilen imgelerin, yeniden üretilmiş şeylerin bir görünümü olduğunu, insanoğlunun yarattığı imgeyi doğadan kopararak, yerinden ve zamanından alarak, saklayarak bir görüntüler düzeni oluşturduğunu ifade eder. Bu görüntü düzeni içinde izleyicilerin görüntülerin varlığına inandığını ve onlara itibarı değer yüklediğini söyler. Berger'in imgelerle oluşturulan görüntüler içinde yer alan anlamlar silsilesi içinde film izleyicileri tarafından sinematik görüntülerin sunumu yapılır. Film izleyicisi, sinema aygıtıyla ya da sinemadaki anlatım biçimlerinin kullanımıyla kandırılmaz, izleyici görülenin bir film olduğunun bilincindedir. Sinemada izleyicinin fark edip gören, anlayan, algılayan bir izleyici olabileceğini ama yine de görüntüyü bir yanılsama olarak deneyimleyebileceğini düşünmek gerekir. Kendall Walton kameranın; tıpkı gözlük, ayna ve teleskop gibi diğer mekanik görüşe yardımcı olan nesnelere gibi olduğunu, bunlardan tek farkının kameranın aynı zamanda nesneyi kaydetme veya belgeleme kapasitesine sahip bir özelliğe sahip olduğunu ifade eder (Allen,1993:22). Kameranın "gerçekliği" kaydetme konusundaki mekanik yeteneği kontrol ve yönetmen ile kameramanın bakış açısına tabidir. Odak uzaklığının, görüş açısının vb. seçilmesi ve geliştirme aşamasındaki son görüntünün "sonlandırılması" yoluyla bir film karesi oluşturulur. Bu kare yönetmenin vermek istediği mesajı, anlatmak istediği hikayeyi izleyicinin anlamasına, hikayenin içine girip girmemesine, hikayenin içinde kendisini bir yere konumlandırıp konumlandıramamasına etki eden önemli bir noktadır. Fiziksel dünya izleyicinin tam karşısında durmaktadır ancak gerçeklik sürekli olarak bir kültürün değişen arzuları ve tutumları tarafından oluşturulan çok yüzeyli, çok bilinçli ve sürekli değişen bir araçlar bütünüdür. Çoğu insanın dünyayı algılama şekli, gerçekliğin karmaşık bir imajıdır. Sonuç olarak, gerçeklik üzerindeki tepkiler çeşitli kültürel temellere dayanmaktadır (Kolker,2011:133). Kolker, karmaşık olan dünyanın anlamlandırılması noktasında kültürel paydalarda birleştiğini söyler. Sanatta imge gösterilen şeyler değil, gösterilen şeylerin replikalarıdır. İmgeler sadece hayal, rüya veya fantezi dünyasında var olabilir. Her imge, dünyaya şu ya da bu şekilde dahil olan bir nesne olarak vardır, ancak imge gerçekliğin bilinçteki yansımasıdır. İnsan bilinci, resim, fotoğraf veya sinema gibi materyallerden etkilenir. Kültür de insan bilincinin bir parçasıdır, bu nedenle imgeler belirli sosyokültürel ortamlarda belirli görevleri yerine getirmek için oluşturulmuştur (Leppert, 2009:16).

Bazin ve Kracauer'e göre sinemanın en önemli özelliklerinden birisi, gerçeğin olduğu gibi kaydedilebilmesidir. Sinemada gösterilen gerçeklik ile gerçek hayat arasında güçlü bir ilişki vardır. Kadrajı veya ışığı kullanarak gerçeğe şekil verilebilir. Sinema araçlarıyla oluşturulan görüntüye şekil veren kişidir. Bu nedenle, gerçekte öznel bir sürecin sonucudur. Bazin ve Kracauer'a göre sinema sanatının varlık nedenini oluşturan bu yakın ilişkidir (Atam'dan akt. Kösem Işık ve Kandemir, 2023:77). Biçimcilik her ne kadar gerçekçilikten uzak gibi görünse de gerçekçiliğin bir parçasıdır. Gerçekçilik, biçimcilik ile varlık kazanmaktadır. Kracauer'ın iki temel düşüncesi bulunmaktadır. Bu düşüncelerden ilki gerçeklik, ikincisi ise bu gerçekliğin sinemasal olarak kaydedilmesidir. Başka bir deyişle elindeki araç ile gerçekliği kaydederken aynı zamanda aracın temel özellikleri ile gerçekliğin niteliklerini etkili bir biçimde ortaya çıkarmaktır. Biçimcilik gerçeği besleyerek, filmin içine nüfuz edilmesini sağlamaktadır. Kracauer'a göre yönetmen, hem gerçekçi hem de biçimci olmalıdır. Gerçeği kaydederken onun iç yüzünü de ortaya çıkarabilmelidir (Andrew, 2010:199).

Andre Bazin ve Siegfried Kracauer sinemanın gerçeği açıklayan bir araç olduğunu ileri sürmüşlerdir. Her iki teorisyenin benzer çizgide ilerleyen görüşleri sinema ve gerçeklik arasındaki ilişkiyi açıklamaktadır. Bazin (1966:63) gerçeğin sinemada kullanılan alan derinliği ile öznelere aktarılabilmesini ileri sürmüştür. Kracauer'a göre ise sinema, fiziksel gerçekliği açıklamakta ve kaydetmektedir. Sinemada gerçekliğin

üretilebilmesi için; “tesadüfi olanın vurgulanması, yaşamın doğal akışı, sahnelenmemiş gerçeklik, sonsuzluk ve belirsizlik” gibi özelliklerin gözlemlenmesi gerekmektedir (Kracauer’den akt. Kösem Işık ve Kandemir, 2023:76).

Yönetmenin gerçeği anlatma çabası, görme biçimine göre gerçekleşen bir yeniden yaratma pratiği olarak görülmektedir. Bazin, sinema ve gerçeklik arasındaki ilişkiyi asimptot aracılığıyla açıklamıştır. Bazin’e göre sinema gerçekliğin bir asimptotudur. Asimptot, sonu olmayan bir eğrinin yakınında çizilmiş bir doğrudur. Uzaklaşarak eğriye yaklaşmaktadır fakat asla ona tam olarak ulaşılması mümkün değildir (Bazin,2011:213). Asimptot kavramını geometriden ödünç alan Bazin, bu kavramla gerçeğe yaklaşılabilen, bağımlı kılan fakat ona erişimin mümkün olmadığı bir şey olarak tanımlamıştır (Andrew, 2010:233).

Türk sinema tarihine bakıldığında sinemada gerçekçi öğelerin kullanımının, 1990’lı yıllarla birlikte yaygınlaştığı görülmektedir. Öncesi dönemde yoğun kullanılmamakla birlikte Lütfi Akad, Halit Refiğ, Ertem Göreç, Metin Erksan ve Yılmaz Güney’in filmlerinde gerçekçi öğelere rastlanmaktadır. 1990’lı yıllarla birlikte yapım şirketlerinin tekelleşmelerine karşın bağımsız bir şekilde üretim gerçekleştiren yönetmenlerin sayısının artışı, Türk sinemasında gerçekçi film üretiminin sayısını da artırmaya başlamıştır (Sayıcı,2018:460). Bu durum, toplumsal ve ekonomik koşulların bir ürünü olarak, bir süreçle birlikte oluşmuştur. 1990 sonrasında Türk sinemasında ise Zeki Demirkubuz, Nuri Bilge Ceylan, Uğur Yücel, Derviş Zaim, Yeşim Ustaoglu gibi yönetmenlerin çalışmaları gerçekçiliğin örneklerini sunmaktadır (Sayıcı, 2018:460). Gerçeklerin sunumunda gündelik yaşamın içinde meydana gelen olaylar önemlidir. Gündelik yaşamdaki olaylar sinemanın bir konusu olarak gün yüzüne çıkabilir. Burada önemli olan çevrede yaşanan olayları gözlemlemek, benimsemek, içselleştirip üzerine düşen sorumlulukları yerine getirerek harekete geçmektir (Avlar, 2022:288). Yaşanılan dünya gerçeklerinin içerisinde yer alan önemli olaylardan birisi de afetlerdir. Afet; insanlara fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar yaşatan, kişilerin normal yaşamlarını ve aktivitelerini durdurmaya ya da kesintiye uğratmaya neden olacak olaylara verilen addır. Bir olayın afet olarak nitelendirilmesi için can ve mal kaybına sebebiyet vermiş olması gerekmektedir. Deprem, tsunami, volkan püskürmeleri, sel vb. afet olarak adlandırılan olaylara örnektir (Komar,2021:5). Afetler, birey ve toplumlar üzerinde fiziksel, sosyal, ekonomik etkilere yol açan toplumun baş edemediği büyük çaplı olaylardır. Afetler, fiziksel, sosyal, ekonomik olarak toplumu etkileyen ve toplumun baş etme kapasitesini aşan olaylar olarak karşımıza çıkmaktadır. Günümüzde artan nüfus, çarpık kentleşme, siyasi çatışmalar, sanayileşmenin artması, afetlerin sayısı ve yıkıcılığını arttırmıştır. Afetlerin sebep olduğu can kayıpları, yaralanma, iş gücüne verdiği zarar, ekolojik dengeyi bozması, ekonomik kayıplar, yaşanan afetlerin büyüklüğü ile doğru orantılıdır. Afetin büyüklüğü; olayın fiziksel düzeyine, yerleşme alanlarının uzaklığına, etkilediği nüfus oranına, hızlı ve denetimsiz kentleşmeye, toplumun afetlere yönelik bilgi düzeyine, afet öncesi alınması gereken önlemlere ulaşılma yeterliliğine göre değişkenlik göstermektedir (Erkal ve Değerliyurt, 2009:149). Yaşanılan afetlerin en büyüklerinden birisi de depremlerdir. Konunun daha iyi anlaşılabilmesi için depremin ne olduğunu ve deprem gerçeğini bilmek gerekir.

3. Deprem Gerçeği

Afet kavramı son yıllarda özellikle sosyal bilimler alanında çok yoğun araştırılan bir konudur. Afet, fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar nedeniyle insanın normal yaşamını ve hayatın doğal akışını durduran veya kesintiye uğratan bir olaydır. Afet, etkilediği toplumun başa çıkma yeteneklerinin yetersiz olduğu durumlarda ortaya çıkar. Şentürk (2020:111) afetleri, meydana gelme şekli, kaynağı ve süresi ile birlikte, doğal ve toplumsal etkiler üzerinde uzun süren bir etkiye sahip olaylar olarak değerlendirmektedir. İnsanlara zarar vererek can ve mal kaybına yol açan doğal olaylara doğal afet denilmektedir. Dünya genelinde meydana gelen 31 doğal afetin 28 tanesinin meteorolojik afetler olduğu bilinmektedir. Doğal afetlerin çeşitleri ve önem sıraları ülkeden ülkeye değişmektedir. Türkiye de sahip olduğu tektonik, sismik, topografik ve iklimsel yapısı nedeni ile doğal afetlere sık sık maruz kalmaktadır. Türkiye’de en çok görülen doğal afetler arasında şiddetli rüzgâr, dolu, sel, taşkın, yıldırım, orman yangınları, kuraklık, don, kar, şiddetli yağış, çığ ve fırtına olmasına rağmen ülkeye en büyük zararı veren depremler olmuştur (AFAD, 2009). Doğal afetler içerisinde, sebep olduğu maddi ve manevi kayıplar açısından en fazla etkiye sahip olan afet olayları depremlerdir. Deprem; yer kabuğunda birdenbire gerçekleşen çatlak ya da kırılmalara bağlı

olarak ortaya çıkan enerjinin dalgalar halinde yayılması ve yer üstünde şiddetli bir sarsıntıya neden olması olarak tanımlanabilmektedir (Avcı,2001:25). Deprem, kontrol edilemeyen veya önlenemeyen bir doğal tehlikedir. Bir deprem, bir fay hattında ani bir kayma sonucu oluşur (USGS,2008). Morales'e (2002) göre, depremle ilişkili doğal afetler iki kısma ayrılabilir: Yer hareketi ve ikincil hasar. Adından da anlaşılacağı gibi, yer hareketi sismik dalgalar dünya'nın yüzeyine ulaştığında meydana gelir. Tüm deprem tehlikelerinin en yıkıcısı, binalar ve köprüler gibi insan yapımı yapıların bulunduğu yerlerde sismik dalgaların yer yüzeyine ulaşmasıyla oluşur. Doğal afetler dinamik ve belirsiz süreçlerdir. Dinamikler çünkü her zaman izole bir şekilde gerçekleşmezler (örneğin bir deprem bir heyelanı tetikleyebilir) ve çevreyi yeniden şekillendirebilir. Belirsizdirler çünkü oluşumlarını tahmin etmek genellikle zordur. Ülkelerin başına büyük sıkıntılar açan, büyük yıkımlara neden olan deprem gerçeğini kavrayabilmek için tehlikenin farkına varmak önemlidir. Her yıl hassas sismograflar tarafından dünya'da bir milyondan fazla deprem tespit edilmektedir. Bu tür kayıtların analizinden, küçük depremlerin daha büyük depremlerden daha sık meydana geldiği sonucuna varılabilir. Ancak, bu depremlerin 50.000'den fazlası her yıl insanlar tarafından hissedilebilecek kadar büyüktür (Morales,2002). Son zamanlardaki en önemli depremlerden bazıları 9,3 büyüklüğündeki 2004 Hint Okyanusu depremi, 7,6 büyüklüğündeki 2005 Keşmir (Pakistan) depremi ve 7,7 büyüklüğündeki 2006 Java depremidir. Dünya'da ülkemizde çok büyük can ve mal kayıplarına yol açan depremlerin sayısı oldukça fazladır. Dünya'daki depremlere bakıldığında 1201 yılında meydana gelen Mısır ve/ya Suriye depreminde bir milyondan fazla kişi yaşamını kaybetmiştir. 1556 yılında Çin'de meydana gelen depremde sekiz yüz otuz bin kişi ölmüştür. 20 Haziran 1990 yılında meydana gelen 7,7 şiddetindeki İran depreminde elli bin kişi, 22 Mayıs 1960 yılında meydana gelen 9.7 büyüklüğündeki Şili depreminde dört binden fazla kişi hayatını kaybetmiştir (Özmen,2024:32). Deprem ülkemizin maddi ve manevi kayıplara neden olabilecek en büyük sorunların başında gelmektedir. Deprem bölgeleri haritasına göre ülkemizde toprakların yüzde 96'sı su altında olup nüfusumuzun % 98'i riskli bölgelerde yaşamakta olup deprem tehlikesi altında yaşamaktadır (Taş,2003:227). Ülkemizde yaşanan depremlere bakıldığında; 14 Eylül 1509 tarihinde meydana gelen İstanbul depreminde yaklaşık on bin kişi hayatını kaybetmiş, 22 Mayıs 1766 tarihinde meydana gelen İstanbul depreminde çok fazla can kaybı olmuş ve hasar oluşmuştur. 10 Temmuz 1984 yılında olan İstanbul depreminde can kaybı çok yüksek rakamlara ulaşmış, deprem komşu ülkelerden de hissedilmiş, çok büyük hasarlar meydana gelmiştir. 26 Aralık 1939 yılında meydana gelen rihter ölçeğine göre 7.9 büyüklüğündeki Erzincan depreminde otuz üç bin kişi yaşamını yitirmiş, yüz on yedi binden fazla konut ağır hasar görmüştür. 17 Ağustos 1999 yılında olan 7.4 büyüklüğündeki Marmara (Kocaeli) depreminde on beş bin kişi hayatını kaybetmiş, elli binden fazla konut ağır hasar görmüştür. 12 Kasım 1999 yılında meydana gelen 7.2 büyüklüğündeki Düzce depreminde bine yakın insan hayatını kaybetmiş, on altı bin üç yüz otuz dört konutta ağır hasar meydana gelmiştir (Özmen,2024:33). 6 Şubat 2023 tarihinde dokuz saat arayla meydana gelen, merkez üsleri Kahramanmaraş'ın Pazarcık ve Elbistan ilçeleri olan 7,8 ve 7,5 büyüklüklerinde ki iki depremde ülkemizde en az 50 bin 783, Suriye'de ise en az 8 bin 476 kişi hayatını kaybetmiştir. Bu depremler Türkiye Cumhuriyeti tarihinde gerçekleşmiş en büyük, en uzun ve en şiddetli deprem olarak kayıtlara geçmiştir (Wikipedia,2024).

4. Yöntem

Sinemada Gerçeğin Temsili ve Örnek Film Çözümlemesi başlıklı çalışmada söylem analiz yöntemi kullanılmıştır. Söylem analizi, metin veya konuşma biçiminde kullanılan dilin kapsamlı bir şekilde incelenmesini içerir. Bu yöntem, medya, edebiyat, ideoloji ve yönetim biçimlerinde eleştirel bir bakış açısıyla kullanılabilir. Baş ve Akturan (2008:25), söylem analizini konuşma ve metinler aracılığıyla ortaya çıkan anlam ürünleri ile ilgilenen kapsamlı sosyal ve kültürel araştırmalarda kullanılan bir yöntem olarak açıklamaktadır. Söylem analizi, sorunu kesin bir şekilde çözmek yerine daha kavrayıcı bir bakış açısı sunarak açıklama yolunu tercih eder. Aziz (2010:137) söylem analizini, içerik analizinin sayısal verilere odaklı daha nesnel yönteminden farklı olarak, verilerden yola çıkarak gizli anlamı yorumlamaya dayalı bir yöntem biçimi olarak değerlendirmektedir. Baş ve Akturan (2008:26) söylem analizinin amacını "kim ne söylüyor?" sorusunu araştırmak yerine, söylenen cümlenin gerçek değerini belirlemek olarak açıklamaktadır. Söylem analizi, farklı bakış açıları kullanarak söylemin içeriğini ve ifadelerini

inceleyerek konuşma ve metnin içindeki anlam değişimlerini bulmaya yönelik bir yöntem olarak ortaya çıkmaktadır. Sinemada Gerçeğin Temsili ve Örnek Film Çözümlemesi başlıklı çalışmada gerçeğin temsili aranmıştır. Çalışmaya örnek olarak seçilen San Andreas Fayı filminde konuşma ve metnin içindeki anlam değişimleri bulunmaya çözümlenmeye çalışılmıştır.

Afetler, toplumların ve devletlerin üzerinde fiziksel, sosyal, ekonomik etkilere yol açan baş edemediği büyük çaplı olaylardır. Günümüzde artan nüfus, çarpık kentleşme, siyasi çatışmalar, sanayileşmenin artması, afetlerin sayısı ve yıkıcılığını arttırmıştır. Afetlerin sebep olduğu can kayıpları, yaralanma, iş gücüne verdiği zarar, ekonomik kayıplar, v.b. yaşanan afetlerin büyüklüğü ile doğru orantılıdır. Günümüzde toplumların ve devletlerin baş edemediği afet olaylarından bir tanesi de depremlerdir. Deprem olgusu dünyanın en önemli gerçeği iken, depremlerin yol açabileceği sorunların ülkemiz ve dünya insanları tarafından bilinip bilinmediği gerçeği en önemli sorunların başında gelmektedir. Dünya ve ülkemiz insanları için çok önemli bir sorun olan deprem gerçeğinin San Andreas Fayı filminde jeolojik, sosyolojik, ekonomik, psikolojik, v.b. açılardan tam olarak gösterilmemiş olması çalışmanın en önemli sorunsalı olarak karşımıza çıkmıştır. Filmde depremin oluşu teknik açıdan başarılı bir şekilde gösterilmiştir. Ancak insanların panik, telaş, korku, heyecan, v.b. gibi insani duyguları ile, evlerini kaybeden, yakınlarını kaybeden, yaralanan ve hastalanan insanların depremin ardından kaygı, depresyon, stres, uyku bozuklukları, iş kaybı ve moral bozuklukları, v.b. gösterilmemiş olması çalışmanın en temel problemini oluşturmaktadır.

Sinemada Gerçeğin Temsili ve Örnek Film Çözümlemesi başlıklı bu çalışmada; a.
Deprem ile ilgili sorunlar San Andreas Fayı filminde gösterilmekte midir? b.
San Andreas Fayı filminde topluma verilmek istenen mesajlar açık, net ve anlaşılır olarak verilmekte midir? c.
San Andreas Fayı filmi ile halkın bilgilendirilmesi, eğitilmesi, tutum ve davranış değişikliğinin yaratılması mümkün müdür? Sorularının cevapları aranmıştır. Sorulara aranan cevaplar çalışmanın amaçları olarak belirlenmiştir.

Sinemada Gerçeğin Temsili ve Örnek Film Çözümlemesi başlıklı çalışmanın evrenini, deprem ile ilgili çekilen filmler oluşturmuştur. Deprem ile ilgili filmler arasında San Andreas Fayı filmi çalışmaya amaçlı örneklem kapsamında seçilmiştir.

Filmin Künyesi

Filmin Adı: San Andreas Fayı

Filmin Türü: Aksiyon, macera, drama

Filmin Yapım Yılı: 2015 yılı

Filmin Süresi: 1 saat 54 dakika

Filmin Yönetmeni: Brad Peyton

Oyuncular: Dwayne Johnson, Carla Gugino, Alexandra Daddario, Ioan Gruffdd, Archie Panjabi, Paul Giamatti, Hugo, Johnstone-Burt, Art Parkinson.

Filmin Özeti

San Andreas Fayı'nın kırılması ile 9 şiddetindeki bir depremle Kaliforniya sallanır. Bir arama kurtarma pilotu olan Ray ve araları iyi olmayan eşi Emma, Los Angeles'tan San Francisco'ya, kızları Blake'i kurtarmak için yola çıkarlar. Kuzeye yaptıkları yolculuk tehlikelidir. Yolculukları boyunca yaşadıkları kötü olayların en kötüsü artık bitti diye düşünseler de her seferinde daha da kötüsü ile karşılaşır. Yolda başlarına gelen istenmeyen olaylar Ray ile Emma'nın ilişkilerini daha da kuvvetlendirir. Kızları Blake'e ulaşana kadar çok fazla deprem meydana gelir. Havada, karada, okyanusta başlarına gelen olumsuz olayların üstesinden gelerek kızları Blake'in yanına ulaşırlar. Azim, inanç, kararlılık ile izleyicilerin öldü dediği anda kızları Blake'i kurtararak yeniden aile olmayı başarırlar.

5. San Andreas Fayı Filminin Betimsel Analiz Yöntemine Göre Çözümlemesi

San Andreas Fayı filminin içinde, korku, telaş, panik, duygusallık, aşk, bencillik, kıskançlık, kahramanlık, çaresizlik, umut, umutsuzluk, bilime güven duygusu, tek bir potanın içinde, tek bir amacın etrafında (yaşama tutunmak-hayatta kalmak) teması özelinden sunulmuştur. Farklı ton ve karakterdeki konuların ele alınışı tek bir noktaya izleyici dikkatini yoğunlaştırarak deprem gerçeği üzerinden ele alınmıştır. Filmin içinde izleyiciler deprem ve sarsıntılar yerine zaman zaman duygusal iniş ve çıkışların yaşandığı olaylara tanıklık etmiştir. Bu tür olaylar filmin farklı bir zemine kaymasına sebep olsa da çok fazla sarsıntı ve depremin olması ile gerçek temaya kolayca dönülmüştür. Film farklı konulara ve farklı kişilere odaklanarak izleyici dikkatinin dağılacağı anlarda filmin kahramanlarına dönüşlerin yapılması ile izleyicinin dağılmak üzere olan dikkatlerinin toplanmasına yardımcı olmuştur.

San Andreas Fayı filminde görünenin yanında görünmeyen, söylenenlerin yanında söylenmeyen konular, olaylar San Andreas Fayı filminin söylem analizine göre çözümlemesinin içinde yer almaktadır.

Film ormanlık alanda yeşil bir yamaç görüntüsü ile başlar. Kameranın çevrinme hareketi ile ağaç kümesinden gökyüzüne doğru grinin tonları arasında yoğun bulut kümesi görülür. Çerçevenin sağ alt köşesinde The San Fernando Valley – 16 Miles Nort of Los Angeles yazı bindirmesi gelir görüntüye. Kamera Jipin içinde bir bayan soldan sağa doğru çevrinme hareketi ile karayoluna döner. Görüntüye beyaz renk bir jip gelir. Jipin direksiyonunda 25 yaşlarında bir bayan vardır. Bayan telefonunu alır. Gelen mesajlarına bakar. Bayanın gelen mesajını izleyicilerde okur. Gelen mesajda; İngilizce olarak, Beni öldürüyorsun? Ne oldu John'a? Yazmaktadır. Bayan tebessüm ederek yolculuğuna devam ederken direksiyon hakimiyetini kaybeder. Jip karayolundan çıkarak yamaçtan aşağıya doğru kaymaya başlar. Takla atar, uçurumun kenarında düzlükte durabilir. Kamera çok hızlı bir zoom hareketi yapar. Mevsim sonbaharın tonlarını andıran pastel renklere bürünmüştür. İzleyiciler bayanın bağırışını duyar. Görüntü değişir. Görüntüye elinde kamerası olan bir kameraman ile bir muhabir gelir. Kadın muhabir ve kameramanın helikopterin içindedir. Muhabir röportaj yapmaktadır. Helikopterin içinde muhabirin röportaj yaptığı kişiler (üç kişi, seyirci sonradan görüyor üç kişi olduklarını) arama kurtarma ekibinin elemanlarıdır. Röportaj devam ederken arama kurtarma ekibi, kaza yapan bayanın jipini görür. Dağların arasından helikopter yükselir. Kaza mahalline gelene kadar incek yer bakar. Kaza yapan bayan jipin içinden çıkmaya çalışmaktadır. Helikopterin içinde olan arama kurtarma ekibinden bir kişi merkez arama kurtarma ile iletişime geçer. Kaza yerindeki kıza yaklaştıklarını söyler. Genel merkezden kaza yapan bayanın (Natalie) olduğunu telsiz bağlantısından öğrenir izleyici. Natalie ile bağlantıyı yapan kişi arama kurtarma merkezi Şefi Ray'dir. Natalie çaresiz bir durumda panik içerisinde. Ray, Natalie'ye durumunu sorar. Natalie kendisini iyi hissetmediğini söyler. O sırada kaya parçası hareket eder. Jip hareket ettiğinde Natalie'nin bağırması duyulur. Kayıyor. Jipin kayması sırasında jipin kayma efekti duyulur. Ray, Natalie'den sakin olmasını ister. Görüntüde Natalie'nin jipi ekrana gelir. Jipin bir tarafı uçuruma doğru bakmaktadır. Jipin sağ arka tekerini takılı olduğu kaya parçasının tuttuğu görülmektedir. Kayalıklar çok dardır. Helikopterin kaza yerine girmesi zordur. Ray ve ekibi çok zor koşullarda riskli bir kurtarma işine kalkışır. Ray'in kayalıkların arasına doğru girme teşebbüsü sırasında röportajı yapan muhabir ve kameramanın paniklediği görülür. Ray ekibine kurtarma işlemine başlayacaklarını söyler. Kurtarma halatının ucuna bağlı sepet ile Natalie'yi kurtarmak isteyen Ray, hayır halat ile çekeceğiz der. Kurtarma ekibi şaşkınlık içinde Ray'e bakmaktadır. Ray; jip düşerse Natalie'de düşer der. Görüntü değişir. Helikopterin kapısı açılır. Ekip elemanlarından Robbie halata tutulu makaranın salınması ile arabanın yanına kadar gelir. Robbie kayalıklara tutulu olan arabanın arka tekerinin yanına kadar gelir. Natalie'ye seslenir; Sakin ol, jipi düzeltereğim der. Robbie kaya ile jipin arasına sıkışır. Ray halat ile aşağıya iner. Kurtarma çalışmasına katılır. Ray Natalie'yi kurtarır. Robbie jipe bağlı olan halatı keser. Jipin arka tekerini tutan halat kopunca jip uçurumdan aşağı düşer. Robbie'de kurtulur. Arama kurtarma ekibi, muhabir, kameraman ve Natalie mutludur. Filmin ilk dakikalarında izleyiciler arama kurtarma ekibinin önemli işlerde görev alacaklarını (Yapılan röportaj) anlamışlardır. Filmin bu sahnesindeki gösterilenler ile konuşulanlar arasındaki anlamlandırmada gördüklerimizin ve duyduklarımızın bize işaret ettiği arama kurtarma ekibi ile gazeteci ve muhabirin kamu yararına yaptıkları işler. Ayrıca muhabir ve kameramanın röportaj yapmak için

helikopteri tercih etmesi filmin içindeki önemli bir gösterge olarak değerlendirilebilir. Filmin ilerleyen sahnelerinde gazeteci ve kameramanın üstlenecekleri sorumluluğu görmek adına bu gösterge önemlidir. Görüntü değişir. Kuşbakışı yapılan çekimde Kaliforniya Teknoloji Enstitüsü ekrana gelir. Kamera çevrinme yapar. Karanlık olan bir ortamı bilgisayarların ekranlarından gelen ışıklar aydınlatmaktadır. Bir erkek sesi (Filmde bir iki dakika sonra Prof. Dr. Lawrence olduğunu öğreneceğimiz hoca); Japonya'da meydana gelen Sendai depremi 1900 yılından günümüze dünyanın gördüğü en güçlü beşinci depremi. Öyle kuvvetliydi ki Japonya'nın ana adasını iki buçuk metre oynatmıştı. Ve Sendai'de ki deprem her yıl yeryüzünde gerçekleşen bir nokta üç milyon depremden sadece biri. Kuzey Amerika'da kaydedilen en büyük depreme Alaska'da meydana gelen dokuz nokta bir şiddetindeki deprem. Bu deprem tam beş dakika sürdü, der. Hoca sunumunu gerçekleştirirken projeksiyon cihazından yansıyan deprem görüntüleri yaşanan depremlerin ne kadar büyük, meydana gelen hasarların ne kadar tarif edilemez olduğu hakkında izleyicilere önemli bilgiler vermektedir. Hoca konuşmasına devam etmektedir. Hoca; Ayrıca açığa çıkan enerji Hiroşima'ya atılan atom bombasının neredeyse on milyon katına eş değerd. Üstelik kaydedilen en büyük deprem bu değildi. En büyüğü dört yıl önce Güney Şili sahilinde Valdivia bölgesinde yaşanan dokuz buçuk rihterlik depremdi. Tam merkez üssü der, haritada görüntüye Valdivia bölgesi gelir. On bir dakikalık bu depreme on üç bin kilometre uzaktaki Hawaii Hilo'yu vuran yirmi iki metrelik tsunami oluştu. On üç bi kilometre mesafe. Pekala der. Bilgisayarının yanındaki elektrik düğmesine basar ve ışıklar yanar. Sunum yapılan yerin bir anfi oduğu görülür. Kamera zoom out yaparak, çevrinme hareketi ile birlikte anfide bulunan öğrencileri gösterir. Hoca konuşmasına devam eder; Burada meydana gelen hasar o kadar büyük boyuttayken bu araştırmanında önemi artıyor. Çünkü bu olayları öngörmek bizim görevimiz. Değil mi? Hazırlıklı olmak gerekiyor. O sırada, kamera anfide bulunan öğrencilere döner. Bir kız öğrenci soru sorar. Profesör, öğrenciye evet buyurun der.

Öğrenci; Profesör Lawrence, bu ölçekte bir olay burada yaşanabilir mi? Diye sorar.

Profesör; San Andreas fayı Kaliforniya'nın tam ortasından geçiyor. Sürekli hareket eden iki tektonik plakanın kesiştiği yerdeyiz. Her yüz elli yılda bir bu olayın yaşanacağı bir gerçek. Ayrıca artık yüz yılı geçtik. Yani burda asıl soru kalan zaman.

Burada gösterilenlerin işaret edip, Dr. Lawrence'ın söyledikleri dünyada meydana gelmiş bugüne kadar ki depremlerin büyüklüğüne yapılan atıftır.

Görüntü değişir. Görüntüde Lawrence'ın posta kutusundan aldığı mektuplar vardır. Mektuplardan bir tanesi de boşanma evraklarıdır. Eve giren Ray evrakları karıştırırken eşi ve kızı ile çekilmiş eski fotoğrafları görür. Ve duygulanır.

Hızlı bir geçiş ile Lawrence'ın çalışma odasını görür izleyici. Lawrence'ın odasına genç Tim laptopu ile girer. Lawrence sana bir şey göstereceğim der. Lawrence ne olmuş? Diye sorar. Tim Fallon Nevada'da nadir görülen sismik hareketin olduğunu yirmi üç sarsıntının meydana geldiğini hepsinin küçük iki ila iki nokta altı arası ve hepsinin son yirmi dört saat içinde olduğunu söyleyerek odadan ayrılır. O anda depreme ilişkin somut verilerin alındığı ilk sahneyi izleyiciler görmüştür.

Dağlık kayalıklar arasında kameranın çevrinme hareketi ile bir baraj gelir görüntüye. Çerçevenin sağ alt köşesinde Hoover barajı, Clark County Nevada yazı bindirmesi vardır. Lawrence ve çalışma arkadaşları sismik hareketleri gözlemlemek ve modelleme almak için geldikleri yerde çok mutlu görünmektedirler. Ölçüm yaparlar. İki nokta iki, rihter ölçekli bir ölçüm. Titreşimin artması ile bir sarsıntı başlar. Tim barajın en alt katındadır. Tim; Lawrence büyük bir sarsıntı olacak der. Lawrence'ın önünde bir monitör vardır. Deprem başlar. Lawrence'ın önünde bir monitör vardır. Monitöre bakan Lawrence sarsıntının şiddeti yedi nokta bire çıktı der. Lawrence; Tim çık oradan diyerek bağırıma başlar. Barajın üstündeki bentte yüzlerce kişi vardır. Lawrence onlara dönerek; çabuk buradan kaçın diye bağırıma başlar. Barajın üstündeki bentin ve köprünün duvarları çatlamaya, insanlar koşmaya başlar. Tim ölçüm için girdiği barajın alt katından yukarıya çıkmaya çalışır. Yukarı çıkacağı sırada ağlayan bir çocuk görür. Tim çocuğu kucağını alır. Koşmaya çalışır. Köprünün devasa ayakları ve kolonlar çatlamaya başlar. Tim'in kucağındaki çocuk yere düşer. Yol çöker. Tim çöken yolun ortasında kalır. Köprünün ayaklarının temel malzemesi olan demirler çimento ve harcından ayrılarak dağılmaya başlar. Bütün her şey un ufak olur. Tim'in ayağına kopan demir parçalarından birisi batar. Köprünün yan kısımlarında olan korkuluklar, kolonlar kopar, baraj sularına düşer. Lawrence az önce yere düşen çocuğu alır. Ve Tim 'e doğru yönelecekken, Tim hayır gözlerini kapat

der, o anda baraj bir anda sular altında kalır. Yüzlerce araç, insan, köprü'nün altındaki baraj sularına gömülür. Görüntülerden, konuşmalardan, bağış ve yükselen seslerden insanoğlunun o andaki çaresizliği çok net olarak görülmektedir.

Hızlı bir geçiş ile görüntü değişir. Pikabına binen şef Ray, pikabın radyosunu açar. Radyoda haberler vardır. Ray Nevada'da ki büyük deprem haberini dinleyerek yola çıkar. Ray, eşi Emma'nın arkadaşı Daniel'in evine kızı Blake'in bisikletini bırakmaya gelir. Ray'i kızı Blake, eşi Emma ve eşinin arkadaşı Daniel karşılar. Ray bisikleti bırakır. Ray Daniel'in evinden ayrılarak arama kurtarma merkezine gelir. Televizyon açıktır. Televizyonda deprem haberi vardır.

Görüntüye Blake ve Daniel gelir. Uçakta birlikte yolculuk yapmaktadırlar. Uçak Oakland Municipal havaalanına iniş yapar. İzleyiciler kuşbakışı çekimden Sanfransisco'yu görürler. Kameranın çevrinme hareketi ile çok yüksek katlı binalar, okyanusun maviliği, gemiler, görüntüde yer alır. Görüntü değişir. Lawrence'ın odası ekrana gelir. Lawrence'ın odasına genç bir bayan girer. Lawrence'a gazetecilerin geldiğini söyler. Lawrence gazeteciler ile röportaja başlar. Bayan gazeteci (İsmi sonradan öğrendiğimiz Serena); Nevada'da olanları neden öngöremedik? Diye sorar. Lawrence: Çünkü fay hattı olduğunu bilmiyorduk. Bilim insanları her şeyi bilmez. Serena: Depremi bilim insanlarının bir gün önceden bileceğini belirtmişsiniz. Lawrence soruya cevap vermeye başladığı anda içeriye Alex girer. Alex: konuşabilir miyiz? der. San Andreas fayı ile ilgili elimizde sismik hareketlerin olduğu raporlar var diyerek konuşmaya başlar. Alex, Sanfransisko'da görülen sismik hareketten bahseder. Bu hattın Nevada'da görülenden yirmi kat daha büyük olduğundan söz eder. Lawrence ve Alex ellerindeki sismik hareketleri gösteren raporlara bakarlar. Lawrence heyecanlanır ve telaşa kapılır. Gazeteci Serena ve kameraman ne olduğunu anlamaya çalışırlar. Kamera kayda girer. Lawrence tahtada olayın bilimsel yönünü izah ederken, San Andreas fayı hakkında açıklamalarda bulunur. Göstergelerin işaret ettiği gösterenler üzerinden görülmesi gerekenler nelerdir? Sarsıntıların ve depremlerin, fay hattının olduğu yerlerde hayatın gerçeği olduğunu unutmamak gerekir. Bunun içinde bilime, bilim insanına kulak vermek gerekmektedir. Bunu filmin ilerleyen bölümlerinde Dr. Lawrence ve ekibinin yaptığı modelleme çalışmasında ve ardından meydana gelen depremde görmek mümkündür.

Başka bir sahnede Blake Daniel'in iş yerinde Daniel'i beklemektedir. Blake, Ben ve Ollie ile tanışır. Hızlı bir geçiş ile görüntü değişir. Emma Losangeles'ta lüks bir restoranda bir bayanla yemektedir. Ray telefonla Emma'yı arar. Telefon görüşmesi sırasında deprem meydana gelir. Deprem sırasında masaların üzerindeki çatal, bıçak, kaşık, bardaklar v.b. sallanmaya başlar. Deprem başlamıştır. Emma masalara bakarken bir an ne olduğunu anlayamaz. Konuşma kesilir. Ray Emma'ya ne oldu? Diye sorar. Emma: burada deprem oluyor der. Helikopterden konuşan Ray aşağıya bakar. Kuşbakışı gördüğü bölgede yolların yıkılmaya başladığını görür. Ray Emma'ya neredesin diye sorar. Emma cevap verir. Ray Emma'ya diğer insanları da yanına al. Çatıya çık, seni almaya geliyorum der.

Görüntüye Lawrence'ın ofisi gelir. Lawrence'ın bilgisayar ekranındaki sismik hareketler hızlanmıştı. Bir sarsıntı meydana gelir. Odanın içinde bulunan beş kişide masaların altına girerler. Masanın altında Alex elindeki tableti Lawrence'a uzatır. Alex rihter ölçeğine göre depremin altıbuçuktan sekizbuçuğa çıktığını söyler. Serena bunun anlamını sorar. Lawrence yani on gücünde der. Lawrence'ın ekibinde görevli bir bayan San Andreas fayının tamamının harekete geçmiş olduğunu ve Sanfransisko'ya doğru devam ettiğini söyleyip laptopunu Lawrence'a doğru çevirir. Lawrence başlangıca göre depremin şiddetinin tam yüz kat daha fazla olduğunu söyler.

Gösterilen konular, anlatılan olaylar, yaşananlar insanoğlunun istemediği bir yerküreyi anlatmaktadır. Ancak bunlar yaşanan ve yaşanacak olaylardır. Deprem gerçeğini bilerek, tedbirini alarak yaşamak önemlidir.

Ben iş görüşmesi için geldiği Daniel'in iş yerinde iş görüşmesine gitmiştir. Blake Daniel'in gelmesi ile Ollie'den ayrılır. Ayrılırken Ollie'ye cep numarasını verir. Daniel ve Blake iş yerinin otoparkına inerler. Arabaya binip araba hareket ettiğinde arabanın ön camına sert bir cisim gelir. Ne olduğunu anlayamazlar. Daniel şoförüne hızlan der. Arabanın ön camı çatlamıştır. Ortada hiç kimse yoktur. Otoparktaki bütün araçların dörtleri ve sinyal lambaları yanıp sönmeye başlamıştır. Black Daniel'a dönerek, deprem oluyor der. Daniel şoförüne seslenir. Haydi, haydi çıkar bizi buradan. Otoparkın içindeki insanlar sağa sola koşuşturmaktadırlar. Daniel şoförüne devam diye bağırır. Otoparkın tavanından sıvalar dökülmeye başlar.

Çatıdan bir sıva parçası Daniel'in arabasının üzerine düşer. Daniel'in arabası tam otoparktan çıkarken önlerindeki yol ikiye ayrılır. Black ve Daniel şaşkındır, çaresizdir. Ne yapacaklarını bilememektedirler. Black arka koltukta oturmaktadır. Black'in ayakları oturduğu yer ile koltuğun arasına sıkışmıştır. Deprem sırasında arabanın ön kısmı duvarın içerisine girmiş, üst kısmına molozlar, harç, sıva dökülmüştür. Daniel yardım çağıracağı diye ayrılır. Giderken Black'e hemen döneceğini söyler. Black; beni yalnız bırakma diye bağırır. Daniel otoparkın üst katına çıkar. Herkes panik içinde dışarı çıkmaya çalışmaktadır. Daniel güvenlik elemanına oto parkta yardım bekleyen bir kişinin olduğunu söyler. O sırada binanın çatısı düşer. Kargaşanın arasında iş görüşmesine gelen Ben; otoparkta yardım bekleyen kişinin Black olduğunu anlar. Görüntülerin anlattığı, simgelerin gösterdiği, Daniel'in tutum ve davranışları (Daniel özelinden) bazı insanların güvenilmez olduğunu ve bencilliğini gözler önüne sermektedir. Oysa ki insanoğlunun yardıma en çok ihtiyaç duyduğu an tam da o andır. Deprem ve depremin hemen sonrası.

Görüntüye helikopter gelir. Helikopterin penceresinden dışarıyı gören kamera binalardan çıkan duman ve ateşi çekmeye devam eder. Helikopterde olan Ray, çok yüksek binaların çöktüğünü hayretle izlemektedir. Emma'nın bulunduğu binaya doğru bakan Ray; Aman Tanrım der. İnsanlar panik içinde sağa, sola, yukarıya, aşağıya, kuzeye, güneye, doğuya, batıya nereye gideceğini bilemeden koşuşturmaktalardır. Görüntüye Emma gelir. Emma kapıyı açar. Kaçan, koşan, çaresizlik içindeki insanları görür. Emma'nın kaçmak istediği tarafta betonlar, molozlar çatıdan aşağıya düşmektedir. Herkes birbiriyle yardımlaşarak birlikte hareket etmeye çalışmaktadır. Emma buldukları binanın çatı katına gelir. Çatı katında hemen yan tarafta yan yatan, yıkılan, çöken binaları görür. Toz, toprak, moloz, duman görüntüleri bağırs, çağrış, haykırış sesleri arasında yükselmektedir. Emma şaşkınlık içinde diğer binalarda olanları izlerken bulunduğu binanın zemini çöker. Emma bir alt kata düşer. Emma'nın düştüğü yerde bir sıvı akıntısı vardır. Emma düştüğü yerden doğrularak en yüksek noktaya çıkar. Ray helikopter ile Emma'nın bulunduğu yere ulaşır. Ray Emma'nın bulunduğu yere doğru gelirken yangın çıkar, patlama olur. Emma en tepede yıkıntı ve harabenin arasında kalır. Ray Emma'ya ulaşmak için çok çabalar. Ray helikoptere bağlı olan sedyeyi Emma'ya doğru sarkıtır. Ancak patlamalar devam etmektedir. Emma'nın sedyeye ulaştığı anlarda meydana gelen sarsıntı ve patlamalar sedyeye binmesine engel olur. Patlama, yıkıntı, harabe, duman, hengame, korku, panik, telaş, kaos arasında Ray Emma'yı kurtarır. Ray Emma'nın elinde tutar. Ray ve Emma derin soluk alırlar. Görüntü değişir. Otoparktaki aracın içinde yalnız, acı çeken, korku içindeki Blake'in imdat çığılığı duyulur. Karanlığın içinde sadece bir kırmızı nokta görünmektedir. Blake; biri yardım etsin diye bağırılmaktadır. Blake arabanın içinde çantasından cep telefonunu bulup babasını arar. Ray kızının baba yardım et çağrısını duyar. Ray; Blake sorun ne diye sorar. Blake, büyük bir deprem olduğunu söyler. O sırada telefon görüşmesi kesilir. Emma kızı için Ray'e ne yapabileceklerini sorar. Ray depremler devam ederken, yerin üstündeki insanların yardıma ihtiyacı olduğunu, bu yüzden hiç kimsenin yerin altına inip Blake'e yardım edemeyeceğini söyler. Blake'in bulunduğu otoparkta deprem devam etmektedir. Blake çaresizdir. İzleyici Blake'in üzüntüsüne ortak olur. Blake'in imdat, yardım edin diye bağırdığı sırada Ben ve kardeşi girer otoparka. Ben koşarak gelir Blake'in yanına. Ben arabanın üstüne çöken kolonu demir bir çubukla kaldırıp, Blake'in ayağındaki ağırlığı kaldırmak ister. Ben demir çubuğu arabanın altına sokarak molozları almak istediği sırada Ben'in üzerine doğru molozlar kaymaya başlar. Başarılı olamayan Ben arabanın bagaj kapağının üstündeki moloz ve çöken enkazı elleriyle temizler. Bagajın kapağını açar. Bagajdan krikoyu alır. Krikoyu arabanın arka tekere yakın kısmına takar. Krikoyu kaldırır. Ben araba hareket etmek üzereyken lastikleri patlatıp arabanın kaymasına engel olur. Ben Blake'i kurtarır. Arabanın içerisinden çıkarır. Deprem yeniden başlar. Blake Ben'e Daniel'in kendisini bırakıp gittiğini söyleyip, inanmıyorum!.. Pislige bak, der. Blake, Ben ve kardeşine, aileme telefon açıp, iyi olduğumu söylemeliyim der. Ben cep telefonlarının çalışmadığını söyler. Burada görüntülerin söylediği, konuşmaların anlattıkları deprem meydana geldiği anda ve hemen sonrasındaki çaresizlik, umutsuzluk, yardım talepleridir. Dünyada Daniel benzeri kötü ve bencil insanlar olabileceği gibi Ben'e benzer iyi ve yardım sever insanların da var olduğuna yapılan vurgudur.

Hızlı bir geçiş ile görüntü değişir. Lawrence'ın çalışma odasını görür izleyici. Alex Lawrence'a sismik ölçüm raporlarını verir. Biraz önceki dokuz nokta bir idi der ve raporu Lawrence'a verir. O sırada Lawrence'ın bayan asistanı gelip Lawrence'ı bilgisayarındaki titreşimlerdeki değişimi görmesi için kendi odasına çağırır. Deprem öncesi titreşimler ile deprem sırasındaki titreşimleri gösterir. Ölçümler benzerdir.

Bayan asistan; deprem kırılma yaratmamış der. Norean bunun kötü bir şey olduğunu söyler. Lawrence deprem hattı boyunca bütün izleme raporlarını ister. Gazeteci Serena'ya depremin devam ettiğini söyler. Lawrence, Serena'ya hemen bir canlı yayıp halkı uyardıkları gerektiğini söyler. Blake, Ben ve kardeşi elektronik malzemeleri satan boş bir dükkana girerler. Çevirmeli eski bir telefon ararlar. Ollie aradıkları türden bir telefonu bulur.

Görüntü değişir. Ray'ın telefonu çalar. Ray'i arayan Blake'dir. Blake iyi olduğunu söyler. Annesi ile konuşur. Çok mutlu olur. Emma kızı Blake'in sesini duyduğu için çok mutlu olur. Emma Blake'e Daniel'i sorar. Blake; Daniel'in kendisini bırakıp gittiğini söyler. Ray Blake'e yüksek bir yere çıkıp kendilerini beklemesini söyler. Emma Daniel'e telefon açar. Daniel'in telefonu kapalıdır. Emma telefonun telesekreterine; Eğer ölmediysen seni ben öldüreceğim diyerek mesaj bırakır. Bu not Ray'in hoşuna gider. İzleyiciler Daniel'i üstü perişan, ayakkabısının birisi olmayan, çorabı delinmiş bir halde görürler. Helikopterin içinde Emma ve Ray'in konuşmalarına şahit olur izleyiciler. Eşler eski günleri anmaya ve konuşmaya başlarlar. Sanfransisko'da yaptıkları tatil akıllarına gelir. Helikopter havada Sanfransisko'ya 90 kilometre mesafede arıza yapar. Helikopteri bir mağazanın içerisine girerek, çarparak durdurabilirler. Mağazada kimse olmadığı için olumsuz bir şey olmamıştır. Her ikisi de hafif sıyrıklarla kurtulurlar. Görüntü değişir. Ray ve Emma sokaktaki kalabalığın arasına girerler. Halk ne yapacağını bilemeden çaresizce dolaşmaktadır. Ray kalabalığın arasında bir pikap çalar. Ve yola çıkarlar. Gösterilenler ne anlatmaktadır? Daniel'in perişan hali deprem anında paranın alım gücünün olmadığını, herkesin başının çaresine baktığını gösterir niteliktedir. Ayrıca Ray'in çalmış olduğu pikap gene izleyiciye çok şey anlatmaktadır. Ray pikabı çalarken eğer ki kurtarmak zorunda olduğunuz bir yakınınız varsa her türlü riski, zorluğu göze alarak hedefe ulaşmak için mücadele edileceğini göstermektedir.

Dr. Lawrence'ın gazeteci Serena birlikte canlı yayına katıldığını görür izleyiciler. Serena, Dr. Lorean ve çalışma arkadaşı Alex'in depremleri öngörebilen bir model ortaya çıkardıklarını ama onları kimsenin dinlemediğini söyler. Artık zamanı, Serena söz sizde Dr. Lawrence der. Dr. Lawrence; bütün yaşananları sismografik açıdan ele alırsak bu yaşananlara deprem akımı diyoruz. Kısacası Kaliforniya'nı tektonik tabakası tamamı ile oynadı. Gördüğümüz kadarı ile Losangeles'ta yaşanan bu deprem Sanfransisko'yu bile etkiledi. Sarsıntılar hala devam ettiğini bilmemiz gerek, der. Ayrıca artçı sarsıntılardan söz etmiyorum. Sanfransisko bir daha sallanacak. Ve bu sefer ki daha şiddetli olacak. Modelimize göre beklenti dokuz buçuk ve üstü. Öyle büyük olacak ki merkez üssü Kaliforniya olsa dahi bu doğu yakasında da hissedilecek. Bunu Sanfransisko'lulara nasıl anlata bilirim? Bilmiyorum. Buradan kaçmanız gerekiyor. Hem de hemen. Mümkün değilse elinizden geldiğince tedbirli olun, kendinizi koruyun. Ve bekleyin. Çünkü hayatlarınız buna bağlı. Tanrı sizi korusun, der. Emma ve Ray Sanfransisko'ya doğru yolculuklarına devam ederken olumsuz bir durumla karşılaşılır. Losangeles'tan itibaren Sanfransisko'ya doğru deprem her yeri yıkmıştır. Yola devam ederken yolun çöktüğünü gören Emma ve Ray durmak zorunda kalır. Kamera kuşbakışı bir çevrinme hareketi ile yıkımın boyutunu, depremin büyüklüğünü göstermektedir. Ray Emma'ya bu depremin San Andreas fay hattı olduğunu söyler. Emma ve Ray yaşlı bir çift ile tanışır. Yaşlı çiftin arabası arıza yapmıştır. Yaşlı çift ne yapacağını bilememektedir. Ray yaşlı beye; şapkasını nereden aldığını sorar. Şapkanın üstünde Burdge Havacılık Grubu yazmaktadır. Yaşlı çift Emma ve Ray'i Burdge Havacılık merkezine götürür. Orada küçük bir yolcu uçağına Ray'in benzin doldurduğunu görür izleyici. Yaşlı çift Ray'in çaldığı arabaya binerek bölgeden ayrılırlar. Ray ve Emma uçakla yola çıkarlar. Ray'in üstlenmiş olduğu sorumluluklar ve baba rolü altından kolayca kalkılamayacak işlere kalkışmasına neden olmaktadır. Pikap çalan Ray'in bir havacılık grubunun uçağını hiç kimseye danışmadan alıp yola devam etmesi, deprem zamanlarında her yerde yaşanan benzer durumların (gasp, çalma, izinsiz kullanma, v.b) yaşanabileceğini gösterir niteliktedir.

Blake, Ben ve Ollie yollarına devam ederken terkedilmiş bir itfaiye aracı görürler. Black, Ben ve Ollie'ye itfaiye aracını kontrol edelim, işimize yarayacak bir şey bulabiliriz der. Ve bir telsiz bulurlar (Bu telsiz ilerleyen saatlerde işlerine çok yarayacaktır). Blake, Ben ve Ollie'ye B planını devreye koymaları gerektiğini söyler. B planını devreye koyarak herkesin gittiği yönün tersine yürümeye başlarlar. Ray ve Emma şehrin tepesinde endişeli ve tedirgin biçimde uçmaya devam etmektedir. Ray uçağın yakıtının bitmek üzere olduğunu o nedenle paraşütle atlamak zorunda olduklarını söyler. Ray; eğer paraşütle

atlamazlarsa diğer türlü okyanusun ortasına düşeceklerini söyler. Emma zorda olsa ikna olur. İkisi de tek bir paraşütle atlarlar. Güvenilir bir yer olan stadyuma iniş yaparlar.

Gazeteci Serena ekranda görünür. Serena; Dr. Lawrence'ın uyarısından sonra havaalanı kilitlendi. Sanfransisco tahliye edilmeye başlandı, dediği sırada yolcu teknesi görüntüye gelir. Deprem araştırma merkezinde farklı televizyon kanalları izlenmektedir. Dr. Lawrence ve ekibi haberlere bakarken bir sarsıntı daha meydana gelir. Lawrence Serena'ya bu sarsıntı uzun sürmeyecektir, ama Sanfransisko'lular için dua edelim der. Blake, Ben ve Ollie yollarına devam etmektedirler. Geçtikleri sokaklardan birinde elektrik direkleri yıkılmaya başlar. Binalar çöker. Binalardan birisi Ben'in bir metre uzağına çöker. Yaşanan tam bir felakettir. Yıkılan, çöken binalar arasında kaçan, koşuşan çaresiz insanları görür izleyiciler. Kesme ile geçiş yapan görüntüye Sanfransisko köprüsü gelir. Köprü yıkılmaya başlar. Görüntüye Emma ve Ray gelir. Stadyumun çevresinde insanlara yardım etmektedirler. Stadyum civarındaki binalar çökmeye, elektrik direkleri yıkılmaya başlar. Toz, toprak, duman arasında yaşanan kaos tam bir felaketin tasviri gibidir. Yanan, yıkılan, moloz yığınları arasında kalan insanlar çaresizdir. Ray'in yardımı, deprem sırasında yaşanan yardımlaşmaya, dayanışmaya, ihtiyacı olana elini uzatmaya yapılan atıftır. Ayrıca Ray üzerinden gösterilen toplumsal yapıda Ray gibi insanların var olduğunu, toplumun bu insanlar sayesinde yaralarını sarabileceğini simgeler niteliktedir.

Görüntü değişir. Ben'in ayağına saplanan demir parçası yürümesine engel olmaktadır. Blake Ben'in ayağındaki demir parçasını çıkarıp kendisinin giymiş olduğu hırka ile sıkıca bağlar. Görüntüye Lawrence gelir. Lawrence depremin şiddetinin dokuz nokta altı olduğunu söyler. Emma ve Ray değişen görüntüde sürat teknesine binerler. Blake'in bulunduğu bölgeye doğru geldiklerinde hayrete düşerler. Blake'in buluşma için tarif ettiği yerde hiç sağlam bina kalmamıştır. Bu sırada Ray kızları Blake'in B planının olabileceğini söyler. Blake elindeki telsizden meteorolojinin tsunami uyarısı yaptığını duyar. Sarsıntı ve deprem korkusunun üstüne tsunami korkusu eklenir. Blake, Ben ve Ollie yollarına devam ederler. Bu sırada Blake'in bulunduğu bölgeye gelen Emma ve Ray okyanusun içinde sürat teknesinde dalgalar ile mücadele etmeye başlar. Dalgalar ile mücadele ederken yük gemisinin pervanesine çarparlar. Tusunaminin etkisiyle yük gemisi alabora olup, az ilerideki köprü'nün ortasına çarparak batar. Köprü yıkılarak, okyanusun sularına gömülür. Daniel köprü'nün üzerinde aksayarak yürürken köprü çöker. Olanları şaşkınlık ve üzüntüyle izleyen yaşlı çift birbirlerine sarılarak ağlamaya başlar. Şehrin içine kadar giren tsunami binaları yıkmaya, önüne aldığı her şeyi sürüklemeye ve uçurmaya başlar. Bütün yüksek binaları yıkmaya devam eder. Şehrin iç kısımlarına doğru izleyiciler yıkık binalar, harabeye dönmüş bir yerleşim yeri, dumanlar arasında nefes almaya çalışan insanları görür. Tusunaminin deprem ile birlikte ortaya çıkardığı felaketin boyutu, insanların çaresizliğini, umutsuzluğunu anlatır niteliktedir.

Görüntü değişir. Kendilerine güvenli bir yer bulduğunu düşünen Blake, Ben ve kardeşi yüksek bir binanın üst katlarından bir yere çıkarlar. Blake Ben'in ayağına bakım yaparken Ollie su bakmaya gider. Yerden tavana kadar cam olan bir odanın önüne geldiğinde dışarıda insanlar var diye bağırır. Buldukları yeri su basmaya başlar. Odanın içerisinde yüzerek yüksek bir yer ararlar. O sırada camın önüne gelen Blake anne ve babasını görür. Anne ve baba diye bağırılmaya başlar. Anne ve baba (Emma ile Ray) kızlarını görür. Çok mutlu olurlar. Tam Blake'e ulaştık diye düşündükleri sırada bir deprem meydana gelir. Bina yıkılır. Blake, Ben ve kardeşi o odadan hızla çıkarak bir üst kata çıkarlar. Ray binanın içine girmeye karar verir. Ray Emma'ya dönerek; Sana söz veriyorum, kızımızı getireceğim der. Blake, Ben ve kardeşinin bulunduğu katı su basar. Blake suların altında kalır. Elindeki fener yardımıyla sıkışıp kaldığı odadan yüzerek kurtulmaya çalışmaktadır. Ben ve kardeşi ise odanın içinde korkuluk benzer bir yere tutunurlar. Ray binanın içine yüzerek girer. Bina yıkılmaya, bazı kısımlar çökmeye devam etmektedir. Ben ve kardeşi o sırada suyun odanın içinde yükselmesi ile ayrı yerlere savrulurlar. Blake'in artık dayanacak dermanı kalmamıştır. Yorgunluktan bayılır. Blake'in elindeki fener düşer. Ray suların altında ayrı bir odada baygın haldeki kızını bulur. Kapıya kırarak kızının Ray kızını alır. Yukarıya çıkartır. Emma Ollie'nin camı kırmaya çalıştığını görür. Surat motorunu hızla Camlı bölmenin olduğu istikamete doğru sürer. Emma içeri girip Blake'i alarak dışarı çıkartır. Ray, Emma, Blake, Ben ve kardeşi dışarıya çıkmayı başarırlar. Dışarı çıktıklarında hepsinin mutlu oldukları görülür.

Görüntüye deprem araştırma merkezi gelir. Televizyon kanalları deprem haberlerini vermeye devam etmektedir. Haberde şehrin sular altında kaldığı, şehre elektrik verilemediği bildirilmektedir. Bu sırada

Serena'nın Dr. Lawrence'a çok iyiydin dediği görülür. Haberlerden iyi haberler duyulmaya başlar. Suyun altından ve enkazdan kurtarılan insan görüntüleri tüm izleyicilere moral vermeye devam etmektedir. Deprem etkisini kaybettikten sonra, halkın normal hayata dönmeye başladığı görülür. Gündelik hayatın akışında insanların birlik içinde, dayanışma ile eski hayatlarına dönmeye başladığını gelen haberlerden öğrenen Serena bunu Dr. Lawrence ile paylaşır. Serena'nın verdiği; iyiydin Lawrence mesajı, değerlidir. Dr. Lawrence'ın depremin olacağına dair halka verdiği mesaj ve halkın ne yapması gerektiğini söylemesi aslında arama kurtarma ekibinin çalışması kadar kıymetlidir. Felaket gelmeden felakete karşı halkı uyarıp, deprem gelmeden deprem öncesi yapılacakları söylemesi filmin içindeki en kıymetli mesaj olarak değerlendirilebilir. Görüntü değişir. Devlet kurumları ve sivil toplum örgütlerinin halk ile birlikte yaptığı çalışmalar ekrana gelir. Görüntüde, sağlıkçılar, askerler, yemek dağıtanlar, yardım malzemesi dağıtanlar vardır. Halk ile birlikte hareket eden kişi ve kuruluşlar koordineli bir şekilde çalışmaktadır. Emma, Blake, Ray, Ben ve Ollie görüntüye gelir. Ray ve Emma; Ben ve Ollie'ye teşekkür ederler. Ray, Blake'i yalnız bırakmadınız der. Ben; sanırım bizi Blake yalnız bırakmadı der. Kameranın zoom out ve çevrinme hareketi izleyicilerin genel atmosferi görmesine fırsat verir. Köyler, kasabalar, şehirler haritadan silinmiş, yıkılmış, koskoca ülke büyük bir travma yaşamış ve yaşamaya da devam etmektedir. Deprem anında ve sonrasında insanlar ölmüş, yaralanmış, evsiz kalmış, işsiz kalmış, eşini, dostunu, ailesini, sevdiklerini kaybetmiştir. Ancak hayat devam etmektedir. Blake, Ray, Emma, Ben ve kardeşi okyanus kenarındaki köprünün yanında kurulmuş olan çadırlara yakın bir noktada sohbet etmektedirler. Okyanusun kıyı kısmına yakın noktada tekneler, botlar hareket halindedir. Okyanusun üstünde kırmızı renkteki helikopterler ise uçmaya, çalışmaya, yardım götürmeye devam etmektedir. Bu sırada bir sessizlik oluşur. Sessizliğin olduğu yerde kameraya Amerikan bayrağı girer. Tam o sırada Emma sorar. Ya şimdi? Ray; tekrar inşa edeceğiz cevabını verir. O sırada Emma, Ray, Blake, Ben ve kardeşinin bulunduğu noktadan kamera zoom out yapar. Kesme ile görüntüye Amerika'nın haritası gelir. Filmin titrağı akmaya başlar. Film deprem ile sarsılan Amerika'nın insan gücü ile nasıl inşa edileceğine dair bir söz ile son bulur.

Filmin içinde görülen kadar görülmeyen anlamlar ne şekilde kurgulanmıştır? Filmde deprem olana kadar ki süreçte görülen mutlu, huzurlu, refah seviyesi yüksek, herkesin işinin olduğu, otomobillerin çok ve lüks olduğu, geniş, müreffeh bir toplum profili çizilmektedir. Yolları geniş, evleri büyük, yeşili çok, mavisi temiz, yüksek katlı ve akıllı binalarının çok fazla olduğu, herkesin görev ve sorumluluklarını kurallara göre yerine getirdiği zengin, yaşam standardı yüksek bir toplum betimlemesi yapılabilir. Ancak dünyanın en zengin ülkesi de olsan, en gelişmiş toplumu da olsan, dünyanın en ferah devleti de olsan afet geldiği zaman insanlarda, toplumlarda, ülkelerde, devletlerde bir yere kadar olayları, olabilecekleri, yaşanan olumsuzlukları koordine edebilmekte çaresizce olayların soğumasını, beklemektedir. Bu neyi anlatmaktadır? Afetler karşısında insanların ve toplumların bir yere kadar çözüm üretebildiğini, bir noktadan sonra afet anındaki çaresizliğini anlatmaktadır. Bu durum San Andreas Fayı filmi özelinde görülmektedir.

Filmde yaratılan bir kahraman (Ray) özelinde olaylar çözüme kavuşturulmaya çalışılmaktadır. Ray; İyi baba, iyi eş, işini iyi yapan bir kurtarma ekibi şefi, yardım sever bir insan, pikap, uçak, helikopter, sürat motoru kullanabilen, havada, karada, denizde her yerde, her zaman, her ortamda başarının simgesi bir kişi olarak resmedilmiştir. Ray bir kahraman mıdır? Hayır. Filmin içerisinde yaratılan bir kahraman ile tüm sorunların üstesinden gelinecekmiş gibi bir algının yaratılması filmin en büyük kırılma noktalarından birini oluşturmaktadır. Oysaki filmde çatlayan, yıkılan, çöken binalar, kamu kurumları, stadyumlar, köprüler, barajlar, evler, iş yerleri, alışveriş merkezleri, dükkanlar, v.b. çoktur. En büyük yıkım can kayıplarında, yaralanan insanlarda görülmüştür. Ölenlerin ardından yakınlarının tuttuğu yas kadar, yaralıların toparlanması, hayata yeniden tutunması zordur. Filmdeki en büyük yıkım insanların yaşadığı travmalardır. Ray'in kahramanlığı kadar insanların yaşadığı travmalar, tutmaları gereken yaslar, yaşadıkları acılar gösterilebilirmiş. Çünkü deprem anında insanların yaşadıkları izdiham, panik, telaş, korku, çaresizlik, umutsuzluk, v.b hisler ve duygular filmin izleyicisi açısından gösterilenler kadar görmeyi bekledikleri ve anlamlandırmaya çalıştıkları konulardır. San Andreas Fayı Filminin gerçeğin temsili konusundaki performansına bakıldığında, neler söylenebilir? Sinemada anlatılan konular, olaylar, v.b. hiçbir zaman gerçeğin kendisi değildir. Dolayısıyla kurmacadır. Sinema, kesme ve kurgu yoluyla gerçekliği etkin biçimde yakalayıp yansıtabilir. Sinema yalnızca hayatı olduğu gibi gösterdiği zaman en derin ve en özlü

biçimde var olabilir. Dolayısıyla kurmaca yoluyla yani sinemada anlatılan gerçeklik ile içinde yaşanılan dünyanın gerçekliği arasında derin bir yakınlık ilişkisi bulunmaktadır. Bu yakınlık ilişkisi çözümlenmesi yapılan San Andreas Fayı filminde görülmüştür. Deprem dünyanın gerçeğidir. Bu gerçek dünyanın her coğrafyasında, her kıtasında, her ülkesinde yaşanmış, yaşanmakta olan ve yaşanacak olan afetlerden birisidir. San Andreas Fayı filminde yaşanan deprem bu afet olaylarından sadece birisidir. Deprem sırasında meydana gelen sarsıntılar, yıkılanlar, dökülenler, kırılanlar, çökenler başarılı bir şekilde sunulmuş, gerçeğine yakın verilmiştir. Yani deprem teknik olarak temsil noktasında başarılı bir şekilde üretilmiştir. Filmde dekor, mekan, grafik malzeme, müzik, oyunculuk yönetimi, v.b. , hepsine başarılı denilebilir. San Andreas Fayı filminde depremin oluşu, sarsıntılar, yıkılan binalar, çöken köprüler, kırılan nesnelere, kirlenen, okyanus, ölen ve yaralanan insanlar, ortaya çıkan harabe, yıkım, moloz, v.b. sinemadaki temsil noktasında gerçeğine yakın bir şekilde teknik açıdan iyi bir şekilde resmedilmiştir. Ancak San Andreas Fayı filminde çok önemli bir yan eksik kalmıştır. Oyuncuların duyguları, hisleri, psikolojik durumları, v.b. çok fazla resmedilememiş ve gösterilememiştir. Toplumsal konuların ele alındığı filmlerde, filmin konusunun da, oyuncuların performansının da izleyiciye temas etmesi ve dokunması beklenir. Deprem gibi afetlerde insanların panik, telaş, korku, heyecan, v.b. insani duyguları yaşamaları kaçınılmazdır. San Andreas Fayı filminde bu duygulardan hiç birisinin oyuncular tarafından verilememiş olması filmin gerçekçiliği resmedişinde büyük bir eksiklik olarak dikkat çekmektedir. Ayrıca acıma, merhamet, insanlara yardım elini uzatma gibi insani konulara deprem sırasında ve deprem olduktan sonra yer verilmemiş olması filmin izleyiciye temas etmesi noktasındaki eksiklikler arasında sıralanabilir. San Andreas Fayı filminde deprem sırasında depremi yaşayan insanların yaşadıkları anlatılmıştır. Ancak depremi yaşayan insanların deprem sonrası mücadelelerini ve hayatlarını yeniden kurma çabalarına ilişkin bir mesajın olmaması önemli bir eksikliklerdir.

6. Sonuç

Sinema yaşanan gerçeklerin sunumunda önemli bir araçtır. Sinema gerçeği anlatırken sinematografinin dilini kullanır. Kullanmış olduğu dil sayesinde görüntülere anlam yükler, gerçekleri resmeder. Görüntülere yüklenen anlam gerçeği temsil eder. Yaşanılan dünya gerçeklerinden birisi de afetlerdir. Afetler içerisinde, sebep olduğu maddi ve manevi kayıplar açısından en fazla etkiye sahip olan depremlerdir. Bu çalışmada sinemanın hayatın içindeki gerçekleri gösterme biçimi ile gerçeklerin sunumunda ele aldığı konuların temsil ettiği (olay, olgu, konu, kişi, mekan, yerlerin, dönem, v.b.) şeyler arasındaki ilişki noktasında deprem gerçeği incelenmiştir. Sinemada gerçeğin sunumunda temsil konusunun oluşturduğu teorik yapının içerisinde deprem olgusu San Andreas Fayı filmi özelinde irdelenmiştir. Yapılan çözümlemede deprem sırasında meydana gelen sarsıntıların, yıkılanların, dökülenlerin, kırılanların, çökenlerin başarılı bir şekilde gerçeğine uygun biçimde sunulduğu görülmüştür. Yani deprem olgusu sinemanın tekniği açısından başarılı bir şekilde üretilmiştir. Filmin biçim boyutunu oluşturan dekorun, mekanın, kameranın, ışığın, kurgunun, grafik malzemenin, müziğin, görsel efektin v.b., hepsine başarılı denilebilir. Ancak? San Andreas Fayı filminde çok önemli bir yan eksik kalmıştır. Oyuncuların duyguları, hisleri, psikolojik durumları, v.b. çok fazla resmedilememiş ve gösterilememiştir. Toplumsal konuların ele alındığı filmlerde, filmin konusunun da, oyuncuların performansının da izleyiciye temas etmesi ve dokunması beklenir. Deprem gibi afetlerde insanların panik, telaş, korku, heyecan, v.b. insani duyguları yaşamaları kaçınılmazdır. San Andreas Fayı filminde ki bu noktaların eksikliği izleyiciler tarafından çok net olarak görülebilir niteliktedir. Deprem sırasında insanların hayatını tehdit eden birçok faktör vardır. Tehdit unsurları arasında evlerini kaybeden, yakınlarını kaybeden, yaralanan ve hastalanan insanlar, v.b. çok sayıda faktör bulunabilir. San Andreas Fayı filminde sıraladığımız tehdit unsurlarına çok fazla yer verilmediği görülmektedir. İnsanlar depremin ardından kaygı, depresyon, stres, uyku bozuklukları, iş kaybı ve moral bozukluğu yaşayabilirler. İnsanlar deprem sırasında değil, deprem sonrası da depremin ortaya çıkardığı sonuçlardan etkilenebilirler. Deprem sonrası insanlar fiziksel ve maddi sorunlarla karşılaşabilirler. Hayati derecede olan bu konulara da filmin içinde değinilmediği görülmüştür. filmin en önemli eksik yanı olarak bu noktaların altı çizilebilir. San Andreas Fayı filmi görsel efektlerin ve kurgu efektlerinin yüksek kalitede olduğu başarılı bir film olarak değerlendirmek mümkündür. Filmde depremin ruhunu, karakterini, oluştuğu zemini ve de gerçeğin yeniden

inşasını sağlayabilme ve taşıyabilmesi önemlidir. San Andreas Fayı filminin çözümlemesi sözü edilen eksiklikleri gözler önüne sermektedir. Depremlerin insan üzerindeki etkilerinin farkındalığını artırmak ve insanların afet sonrası fiziksel ve zihinsel iyileşmelerine yardımcı olmak için mesajlar verilebilirdi. Bu tür mesajların verilmemiş olması filmin içindeki önemli eksikliklerden birisidir. San Andreas Fayı, filmi izleyenler için deprem gerçeğini göstermek noktasında bir farkındalık yaratmıştır. Ancak halkın bilinçlendirilmesi ve tutum değişikliği yaratma noktasında aynı başarıyı yakaladığını söylemek mümkün değildir. Çünkü halkın bilinçlendirilmesi ve tutum değişikliği yaratma noktasında deprem sonrasında yapılacak işlere ve konulara vurgu yapılması gerektiği açıktır.

Kaynakça

- Allen, R. (1993). Representation, Illusion, and the Cinema, *Cinema Journal*, (32)2, 21-48.
- Andrew, J. D. (2010). *Büyük Sinema Kuramları*. Zahit Atam (Çev.), Doruk Yayınları: İstanbul.
- Avcı, A. (2001). 3. Yılına Girerken Marmara Depremi, *Türk Standartları Enstitüsü*, 24-30.
- Avlar, A. (2022). Belgesel Film Çalışmaları: Ertuğrul Karşlıoğlu, Coşkun Aral ve Hakan Aytekin Üzerine Bir Vaka Çalışması (Bölüm 14), A'dan Z'ye İletişim Çalışmaları-8, (Ed) Deniz Yengin, Hasan Çiftçi, 277-292, İksad Yayınevi: Ankara.
- Aziz, A. (2010). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri*. Nobel Yayın Dağıtım: Ankara.
- Baş, T., Akturan U. (2008). *Sosyal Bilimlerde Bilgisayar Destekli Nitel Araştırma Yöntemleri: Nvivo ile Nitel Analizi, Örneklem, Analiz, Yorum*. Seçkin Yayıncılık: Ankara.
- Bazin, A. (1966). *Çağdaş Sinemanın Sorunları*. (Çev.) Nijat Özön, Bilgi Yayınevi: Ankara.
- Bazin, A. (2011). *Sinema Nedir?* Doruk Yayınevi: İstanbul.
- Berger, J. (2010). *Görme Biçimleri*. (Çev.)Yurdanur Salman (16.Baskı). Metis Yayınları: İstanbul:
- Can. İ. (2020) *Afet Sosyolojisi*. Çizgi Kitabevi: Konya.
- Cevizci, A. (1999). *Felsefe Sözlüğü*. Paradigma Yayınları: İstanbul.
- Gregory, C. (2011). The Representation of Experience in Cinema, *ResearchGate*, 41-52.
- Erkal, T. , Değerliyurt. M. (2009). Türkiye'de Afet Yönetimi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 14(22), 147-164.
- Gürsel, N. (1981). Yazın Akımlarının Oluşumunda Toplumsal/İdeolojik Yapının Yeri, *Türk Dili Aylık Dil ve Yazın Dergisi*, Yazın Akımları Özel Sayısı, 349.
- Leppert, R.(2009). *Sanatta Anlamanın Görüntüsü*. (Çev). İsmail Türkmen. Ayrıntı Yayınları: İstanbul.
- Işık, C. K, Kandemir, T.Y. (2023). Sinemada gerçekçi temsil ekseninde “Nefesim Kesilene Kadar” filmine bir bakış. *Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi* 5 (2), 75-90.
- Koçkan, Ç. (2015). Doğal Afet Risk Yönetimi, 3. Türkiye Deprem Mühendisliği ve Sismoloji Konferansı 14-16 Ekim 2015, Dokuz Eylül Üniversitesi: İzmir.
- Kolker, R. (2011). *Film, Biçim, Kültür*, (Çev.) Ertınaz, F., Güney, A., Özen, Z., Şakır, O., Tokem, P., Tunalı, D., Yılmaz. E.). De ki Basım Yayım Ltd.: Ankara.
- Komar, H. (2021). Deprem Parkları Tasarım Kriterlerinin Araştırılması: Ataşehir Ve Topkapı Deprem Parkları Örnekleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü: İstanbul.
- Kracauer, S. (2015). *Film Teorisi: Fiziksel Gerçekliğin Kurtuluşu*. (Çev.), Özge Çelik. Metis Yayınları: İstanbul.

- Özmen, T. (2024). Deprem Ve Antalya'nın Depremselliği. (Erişim:03.10.2024) <https://antalya.imo.org.tr/TR,89310/deprem-ve-antalyanın-depremselligi.html>
- Sayıcı F. (2018).1990 sonrası Türk sinemasında gerçekçilik. TRT Akademi, 3 (5), 460-469.
- Şentürk, Ü. (2020). Bir Çatışma Kaynağı Olarak Afetlerin Değişmeye Etkisi. (Ed.) İslam Can, Afet Sosyolojisi, 111-121, Çizgi Kitabevi: İstanbul.
- Şimşek, N. (2021). Jean-Luc Dardenne Kardeşler'in Sinemasında Gerçekliğin Sinematografik Sunumu, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Film Tasarımı Anasanat Dalı: İzmir.
- Taş, N. (2003). Yerleşim Alanlarında Olası Deprem Zararlarının Azaltılması, Uludağ Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi 8 (1) 225-231.
- (USGS,2008). <https://www.usgs.gov/programs/earthquake-hazards/science/induced-earthquakes> (Erişim Tarihi: 09.10.2024).
- Wikipedia (2024). 2023 Kahramanmaraş depremlerindeki kayıplar. Erişim (21 Ekim:2024). https://tr.wikipedia.org/wiki/2023_Kahramanmara%C5%9F_depremlerindeki_kay%C4%B1plar (Erişim Tarihi: 11.09.2024).
- Yıldırım, E. (2018). Toplumsal Yapının Aynası Olarak Sinema: Söylem Ve Eleştirel Söylem Analiz Yöntemlerine Göre Ayla Filminin Çözümlemesi, İnif E-Dergi3(1) 234-243.